

**МОНГОЛ УЛСЫН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ
ТУХАЙ, ҮНДЭСНИЙ БАЯЛГИЙН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ
ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ ХИЙСЭН ТАЛААРХ
АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ГАДААД БОДЛОГЫН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ТАНИЛЦУУЛГА**

2026 оны 09 дүгээр
сарын 08-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Төсвийн байнгын хорооны дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2026 оны 08 дугаар сарын 20-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн нэг дэх хэлэлцүүлгийг Монгол Улсын Их Хурлын ээлжит бус чуулганы 2026 оны 09 дүгээр сарын 07-ны өдрийн нэгдсэн хуралдаанаар явуулж, хоёр дахь хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Төсвийн болон бусад Байнгын хороодод шилжүүлсэн.

Аюулгүй байдал, гадаад бодлогын байнгын хороо 2026 оны 09 дүгээр сарын 08-ны өдрийн хуралдаанаараа Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу дээрх хуулийн төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг явуулсан болно.

Байнгын хорооны хуралдаанаар төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Энхтүвшин Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл нь аудитын дүгнэлтээр шаардлага хангаагүй байхад хэлэлцүүлэг хийж болох эсэх, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Батбаатар гадаад зээлийн хэмжээг 2 их наяд төгрөгөөр нэмэгдүүлж байгааг хэрхэн тооцож байгаа, ямар зориулалтаар зарцуулах талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Э.Болормаа хуулийн төслийг цаг хугацаанд нь өргөн мэдүүлээгүй, түүнчлэн “Сэлбэ 20 минутын хот” төсөл, “Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станц” төсөл, “Газрын тос боловсруулах үйлдвэр байгуулах” төсөл зэрэг улс оронд нэн шаардлагатай эдгээр төслүүдийг үргэлжлүүлэн явуулах, төсвийг нэг их наяд төгрөгөөр, гадаад зээлийн хэмжээг 2 их наяд төгрөгөөр нэмэгдүүлэх нь үнийн өсөлтөд хэрхэн нөлөөлөх, ямар эрсдэл үүсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Очирбат аж ахуйн нэгж, жижиг, дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн ногдол ашгаас төсвийн нэг их наяд төгрөгийг босгох нь хэр бодитой эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн С.Эрдэнэболд Онцгой байдлын ерөнхий газрын бэлэн байдал, техник, тоног төхөөрөмжийн хүрэлцээ, хангалтын талаар, төсвийн мөнгийг зөв захиран зарцуулах, хүний эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах эрхтэй холбоотой зардлыг бууруулахгүй байхад анхаарах, Улсын Их Хурлын гишүүн Л.Гантөмөр төсвийн тодотгол 2 их наяд төгрөгөөр дутсан шалтгааны талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Р.Эрдэнэбүрэн тэтгэвэр, тэтгэмж, цалин нэмснээр үнийн өсөлтийг зогсоох боломжгүй, урсгал зардлыг нэмэгдүүлснээр сөрөг үр дагавар бий болох эсэх, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Жаргалан төсвийн мөнгийг 1.4 их наяд

төгрөгөөр хэмнэсэн нь бодитой эсэх, төрийн өмчит компанийн төсөв, хөрөнгийн зарцуулалтад тавих хяналт, COP17 олон улсын бага хурлын санхүүгийн тайлан, мэдээллийг сонсох шаардлагатай талаар асуулт асууж, хариулт авлаа.

Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Батбаатар 3 жилийн хугацаанд төсвийн мөнгийг 12 их наяд төгрөгөөр нэмэгдүүлсэн, 2 их наяд төгрөгөөр гадаад зээлийн хэмжээг нэмэгдүүлж байгаа, дотоодын мөнгөн тэмдэгтийн ханш унаж байгаад анхаарах, Улсын Их Хурлын гишүүн Э.Болормаа иргэдийн өрхийн орлого буурч, ялангуяа махны үнэ нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор баруун аймгийн иргэдийн амьжиргааны түвшин буурч байгаад анхаарах, шаардлагатай төсөл, хөтөлбөрөө үргэлжлүүлж, бусад төсөл, хөтөлбөрийг царцаах арга хэмжээ авах, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Очирбат төсвийн төслийн талаарх аудитын дүгнэлт үнэн зөв гарсанд талархаж байгаа талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Бадамсүрэн хувийн хэвшилд бага хүүтэй, урт хугацаатай зээл олгож, үйл ажиллагааг тогтвортой явуулахад дэмжлэг үзүүлэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Л.Гантөмөр хууль зөрчиж өргөн мэдүүлсэн төсвийн төслийг буцаах шаардлагатай талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Жаргалан төсвийн тухай хуулийг хэлэлцэхдээ хариуцлагатай хандаж, төсвийн сахилга батыг сайжруулах шаардлагатай талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Цогтбаатар төсвийн тодотголын төслийн хэлэлцүүлгийн үе шатыг өөрчлөх нь зүйтэй талаар тус тус үг хэлсэн болно.

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг хийсэн талаарх Аюулгүй байдал, гадаад бодлогын байнгын хорооны танилцуулгыг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

ХУРАЛДААН ДАРГАЛАГЧ

Д.ЦОГТБААТАР

**МОНГОЛ УЛСЫН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ
ТУХАЙ, ҮНДЭСНИЙ БАЯЛГИЙН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ
ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ХОЁР ДАХЬ ХЭЛЭЛЦҮҮЛГИЙГ
ЯВУУЛСАН ТАЛААРХ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН
БАЙНГЫН ХОРООНЫ ТАНИЛЦУУЛГА**

2026 оны 09 дүгээр
сарын 08-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Засгийн газраас 2026 оны 08 дугаар сарын 20-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн нэг дэх хэлэлцүүлгийг Улсын Их Хурлын намрын ээлжит бус чуулганы 2026 оны 09 дүгээр сарын 07-ны өдрийн нэгдсэн хуралдаанаар явуулж, хоёр дахь хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Төсвийн болон холбогдох бусад Байнгын хороодод тус тус шилжүүлсэн.

Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хороо 2026 оны 09 дүгээр сарын 08-ны өдрийн хуралдаанаараа Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлд заасныг баримтлан дээрх хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг явууллаа.

Байнгын хорооны хуралдаанаар төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн У.Отгонбаяр Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд туссан стратегийн хүнсний бараа бүтээгдэхүүнийг нөөцлөх арга хэмжээг хэрхэн зохион байгуулах, Улаанбаатар хотын нөөцийн махыг нэмэгдүүлэх боломжтой эсэх, хүнсний бүтээгдэхүүний нөөцийг нэмэгдүүлснээр инфляцид эерэг нөлөө үзүүлэх эсэх, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Ганхүлэг Малчны тухай хуулийн хэрэгжилтээр зохион байгуулсан ерөнхий хяналтын сонсголын хүрээнд баталсан Улсын Их Хурлын тогтоолд тусгасан малчны нийгмийн даатгалын асуудлыг шийдвэрлэхэд шаардлагатай зардлыг төсөвт тусгасан эсэх, Байнгын хорооны эрхлэх асуудлын хүрээнд хамаарах төсвийн ерөнхийлөн захирагчдын багцаас хасагдсан зардлын талаар, Шинэ хоршоо хөдөлгөөний хүрээнд олгогдсон хөнгөлөлттэй зээлийн хүүгийн татаасыг төсөвт тусгасан эсэх, малчин өрхийн нэг хүүхдийг үнэгүй сургах асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэж байгаа тухай, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Уянга төсвийн ерөнхийлөн захирагчдын төсвөөс хассан зардлыг ирэх оны төсөвт тусгах эсэх, холбогдох яамдууд төсвийн төлөвлөлт болон зарцуулалтын хяналтад хамтран ажиллаж байгаа эсэх, Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Наранбаатар малын гоц халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх тарилга хангалттай эсэх, 2026 оны улсын төсөвт вакцинжуулалтын ажлын зардлыг тусгасан эсэх, уг ажлын гүйцэтгэлийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Алтаншагай өргөн хэрэглээний бараа бүтээгдэхүүний үнийн өсөлт болон инфляцийн түвшин өнгөрсөн онтой харьцуулахад хэр өссөн талаар, хот суурин газрын агаарын бохирдлын талаар авч хэрэгжүүлэх бодлогын арга хэмжээ болон шаардлагатай төсвийг тусгасан эсэх, Улаанбаатар хотын нөөцийн махны хүртээмж, үнийн өсөлтийг хязгаарлах талаар асуулт асууж хариулт авлаа.

Түүнчлэн Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Туваан стратегийн хүнсний улирлын нөөц бүрдүүлэх ажлын хүрээнд улаан буудайг худалдан авах үйл ажиллагааг нээлттэй ил тод хэрэгжүүлэх, хүнсний ногоо, сүүний урамшууллыг үргэлжлүүлэх эсэх, хадлангийн тээврийг хэрхэн зохион байгуулах тухай, Улсын Их Хурлын гишүүн С.Замира махны үнийг тогтвортой барих, буулгах талаар авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний тухай, цалин хөлс болон өргөн хэрэглээний бараа бүтээгдэхүүний үнийн өсөлтийн харилцан хамаарлыг судалсан эсэх, Улсын Их Хурлын гишүүн П.Батчимэг хүнсний хангамж, махны нөөцийг нэмэгдүүлэх, хүнсний бүтээгдэхүүний чанар, аюулгүй байдлыг хангах ажлын төлөвлөлт бодит эсэх, дотоодын махны үйлдвэрүүдэд олгох зээлд хязгаар тогтоож байгаа эсэх, агуулахын бүтээгдэхүүний үлдэгдлийг тооцох, борлуулалтыг цахимжуулах ажлыг хэрхэн зохион байгуулах талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Ганбаатар Онги цагаан бургастайн төслийн техник эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах ажлын зардлыг ямар үндэслэлээр хассан талаар, говь руу ус татах төслийг хэрхэн санхүүжүүлэх, улсын тусгай хамгаалалтад авсан газар нутгийн хамгааллын менежментийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай төсвийг төсвийн төсөлд тусгасан эсэх, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Мандхай улаанбуудайн улсын нөөцийг бүрдүүлэхэд шаардагдах агуулахын зардлыг тооцсон эсэх, алслагдсан аймаг, орон нутгийн тариаланчдын ургацыг хэрхэн хадгалах, нөөцийн махны үнийг инфляцтай уялдуулан тогтоох, Хүнсний хувьсгал, Цагаан алт, Шинэ хороон хөдөлгөөний хүрээнд олгосон хөнгөлөлт, урамшуулалт, зээлийн зарцуулалтад хяналт тавьж, үнэлсэн эсэх талаар асуулт тавьж, хариулт авлаа.

Байнгын хорооны хуралдаанаар төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн С.Замира махыг малчдын гар дээрээс худалдан авах ажлыг зохион байгуулж, иргэдийг хямд үнэтэй, чанартай махаар хангах, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Ганбаатар Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулахдаа төсвийн зардлыг бууруулах, төрийн албан хаагчдын тоог цөөлж, чанартай цомхон төрийн албыг бүрдүүлэхэд анхаарах, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Алтангэрэл сүүлийн 25 жилийн хугацаанд бэлтгэсэн нөөцийн махны хэмжээнээс энэ онд бэлтгэхээр төлөвлөсөн мах 3 дахин их байгаа нь бодьтой эсэх, үтрэмийн аж ахуйг хөгжүүлэх, малын халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг бодлогын түвшинд анхаарч мал эмнэлэгийн байгууллагыг чадавхижуулах, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Жаргалан хүнс хөдөө аж ахуйн салбарт олгосон хөнгөлөлттэй зээл, татааст тавих хяналтыг сайжруулах, цаашид хүнсний бүтээгдэхүүний нөөц бүрдүүлэх ажлыг хувийн хэвшилтэй хамтран зохион байгуулах талаар тус тус үг хэлсэн болно.

Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг хийсэн талаарх Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хорооны танилцуулгыг үүгээр хүргүүлж байна.

**БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ
АХУЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ ДАРГА**

М.МАНДХАЙ

**МОНГОЛ УЛСЫН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ
ТУХАЙ, ҮНДЭСНИЙ БАЯЛГИЙН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ
ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛҮҮДИЙН ХОЁР ДАХЬ ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ ХИЙСЭН
ТАЛААРХ ӨРГӨДЛИЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ ТАНИЛЦУУЛГА**

2026 оны 09 дүгээр
сарын 08-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Байнгын хорооны дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2026 оны 08 дугаар сарын 20-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслүүдийн нэг дэх хэлэлцүүлгийг Улсын Их Хурлын чуулганы 2026 оны 09 дүгээр сарын 07-ны өдрийн нэгдсэн хуралдаанаар хийж, хоёр дахь хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Төсвийн болон бусад Байнгын хороонд шилжүүлсэн.

Өргөдлийн байнгын хороо эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд 2026 оны 09 дүгээр сарын 08-ны өдрийн хуралдаанаараа хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлд заасны дагуу явууллаа.

Байнгын хорооны хуралдаанаар төсвийн төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Ганмаа Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн санхүүгийн нөхцөл, эмнэлгүүдийн өр төлбөрийг хэрхэн шийдвэрлэх, төсвийн дахин хуваарилалт нь иргэдийн нэн шаардлагатай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд хэрхэн нөлөөлөх, хот хөдөөгийн ялгааг хэрхэн зохицуулахаар төсөлд тусгагдсан талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Баасанжаргал төсөлд хувийн болон олон улсын хөтөлбөртэй сургуулиудад нэмэлт санхүүжилт олгох үндэслэл, сургуулийн сурагчдын ачааллыг өмнөх төсөвт яагаад зөв тооцоолоогүй шалтгаан, боловсролын тэгш хүртээмжийг хангах ёстой төр өөрөө төсвийн хөрөнгийг тодорхой сургууль, тэр дундаа хувийн болон олон улсын хөтөлбөртэй цөөн улсын сургуульд түлхүү чиглүүлж, багш нарын цалин, сургалтын орчин, санхүүжилтийн ялгааг бий болгож байгаа нь боловсролын тэгш бус байдлыг бий болгож байгаа эсэх, эдгээр ялгаатай санхүүжилтийг ямар бодит шалгуур, хэрэгцээ, бодлогыг үндэслэн тооцсон болон төр татвар төлөгчдийн мөнгөөр хувийн сургуульд нийтдээ 6–7 тэрбум төгрөгийн тоног төхөөрөмж авч өгч, төрийн өмчөөр бүртгэн түр ашиглуулах гэж байгаа эрх зүйн болон эдийн засгийн үндэслэлийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Мөнхтуяа сурагчдын тоо, сургуулийн ачаалал нэмэгдэх тусам улсын сургуулийн хувьсах зардлын итгэлцүүрийг бууруулж, хувийн сургуулийн сул орон зайд суралцуулах хүүхдэд илүү өндөр санхүүжилт олгож байгаа үндэслэл болон энэ бодлого төрийн сургуулийн санхүүжилтийг сулруулж, боловсролын тэгш бус байдлыг улам нэмэгдүүлж байгааг анхаарах, мөн итгэлцүүрийг нэмэгдүүлэхэд хэдий хэмжээний төсөв шаардлагатай талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Саранчулуун Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг

нэмэгдүүлэхэд зориулсан төсөв, бодлогын үр дүн бодитоор ямар түвшинд байгаа талаар болон Хөдөлмөрийн тухай хуулийн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийн талаарх заалтын хэрэгжилтийн талаар, мөн хөдөлмөр эрхлэх боломжгүй болон дэмжлэг шаардлагатай иргэдийн халамж, асаргаа, эмийн хүртээмжийг төр хэрхэн хангаж байгаа талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Галбадрах Монгол Улсын 2026 төсөв алдагдалтай батлагдсан эсэх, боловсролын салбарын төсвийг жил бүр тодотгож байгаа шалтгаан, мөн сургуулийн хэт ачаалал, стандартын бус орчин, багшийн хомсдол зэрэг асуудлыг түр аргацаах бус урт хугацаанд цогцоор шийдэх бодлогын талаар, мөн улсын сургууль хүрэлцэхгүй байгаа асуудлыг хувийн сургуулийг төсвөөр дэмжих замаар шийдвэрлэж байгаа нь боловсролын тэгш хүртээмж, төрийн хариуцлагын зарчимд нийцэж байгаа эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Золжаргал төсвийн урсгал зардал ДНБ-ий 24 хувь байгаа бөгөөд уул уурхайн бус эдийн засгийн өсөлттэй уялдуулан урсгал зардлыг нэмэгдүүлэх зохицуулалт хэвээр байхад 2026 оны төсвийн тодотголын төсөлтэй хамт Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан урсгал зардал ДНБ-ий 30 хувиас ихгүй байна гэсэн хязгаарлалтыг хасах санал оруулж ирсэн үндэслэл, шаардлагын талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Номинчимэг төрийн өмчит компаниудын ногдол ашгийг иргэдэд хүртээхийн зэрэгцээ компаниудын хөрөнгө оруулалт, санхүүгийн тогтвортой байдал, өрсөлдөх чадварыг хадгалах, ногдол ашгийн зохистой бодлогыг хэрхэн хэрэгжүүлэх талаар, Эрчим хүчний үнийг тогтвортой барихад зориулсан 107 тэрбум төгрөгийн татаасын үндэслэл, нөхцөл, тэр дундаа БНХАУ-тай байгуулсан гэрээний 50 тэрбум төгрөгийн татаасын талаар, мөн хуулийн төсөлд төрийн албан хаагчдын цалинг нэмэгдүүлэхээр тусгасан нь хувийн хэвшлийн зардал, цалин, бараа үйлчилгээний үнэд ямар нөлөө үзүүлэхийг тооцож, нөлөөллийн шинжилгээ хийсэн эсэх талаар асуулт асууж, хариулт авсан болно.

Мөн Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Ганмаа төсвийн тодотголоор зөвхөн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт нэмэгдүүлэх хэмжээнд бус, байгууллагуудын бодит хэрэгцээ, өр төлбөр, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн санхүүгийн нөхцөл байдал, ажилтнуудын ажлын ачаалал, ур чадвар, хариуцлагатай уялдуулан төлөвлөж, төсвийн зарцуулалтын үр дүнг тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмж, аюулгүй байдлаар хэмжих тогтолцоог бүрдүүлэхэд анхаарах шаардлагатай талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Мөнхтуяа төсвийн тодотгол нь Монгол Улсын Их Хурлаас баталсан хөгжлийн бодлого, зорилттой бүрэн нийцэж, баталсан шийдвэрүүдийн хэрэгжилтийг санхүүгийн хувьд хангах ёстой бөгөөд ялангуяа 2026 онд багшийн үндсэн цалинг 2.8 сая төгрөгөөс доошгүй түвшинд хүргэхээр Улсын Их Хурлаас баталсан зорилтыг хэрэгжүүлэх санхүүжилтийг төсөвт бүрэн тусгах шаардлагатай байсан талаар, Улсын Их Хурлаас баталсан бодлого, шийдвэрийг Засгийн газар хэрэгжүүлэхгүй байгаа нөхцөлд төсвийн тодотголыг батлах нь буруу жишиг тогтооно гэж үзэж тус төсвийн төслийг Улсын Их Хурлаас баталсан хөгжлийн төлөвлөгөө, хууль тогтоомжид нийцүүлж, багшийн цалин болон бусад батлагдсан зорилтын хэрэгжилтийг бодитоор хангахуйц хэмжээнд дахин боловсруулах, цаашид хөгжлийн бодлого төлөвлөлт нэг талдаа, улсын төсөв нөгөө талдаа явдаг байдлыг арилгаж, Улсын Их Хурлаас баталсан зорилт бүр төсөвт тусаж, хэрэгжилт нь бодитоор хангагддаг тогтолцоог бүрдүүлэх нь зүйтэй талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Саранчулуун хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан төсөв, халамжийн зардлыг зөвхөн нэмэгдүүлэхэд анхаарах бус, бодит үр дүнд хүргэхэд нь чиглүүлж оновчтой болгох шаардлагатай бөгөөд бэлэн мөнгөний дэмжлэгээс гадна сэргээн засалт, ур чадвар, боловсрол, бие даах чадвар, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих цогц бодлогыг хэрэгжүүлж, зарцуулсан төсвөөр хэдэн хүн бодитоор бие дааж, ажил хөдөлмөр эрхэлж, амьдралын чанар нь

дээшилсэн үр дүнг хэмждэг тогтолцоонд шилжих шаардлагатай байгаа талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Галбадрах төсвийн эрэмбэд хүний хөгжлийг, тэр дундаа чанартай боловсролыг тэргүүлэх чиглэл болгох шаардлагатай бөгөөд сургууль, цэцэрлэг, спорт заал, сургалтын орчин зэрэг хүүхдийн хөгжил, эрүүл мэнд, аюулгүй байдалд шууд нөлөөлөх хөрөнгө оруулалтыг хэмнэлтийн хүрээнд хасахгүй байх нь зүйтэй талаар, боловсролд оруулах хөрөнгө оруулалт нь зөвхөн мэдлэг олгох бус, хүүхдийн бие, сэтгэл зүй, зөөлөн ур чадвар, аюулгүй орчин, цаашдын хөдөлмөр эрхлэлт, өрсөлдөх чадварыг дэмжихэд чиглэх ёстой бөгөөд ингэснээр хөдөлмөрийн зах зээлийн ур чадварын зөрүү, нийгмийн тэгш бус байдал зэрэг олон асуудлыг урт хугацаанд шийдвэрлэх боломжтой талаар саналаа илэрхийлсэн. Байнгын хороо Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 70.3 дахь хэсэгт заасны дагуу эрхлэх асуудлын хүрээнд хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг хийсэн талаарх танилцуулгаа Төсвийн байнгын хороонд хүргүүлж байна.

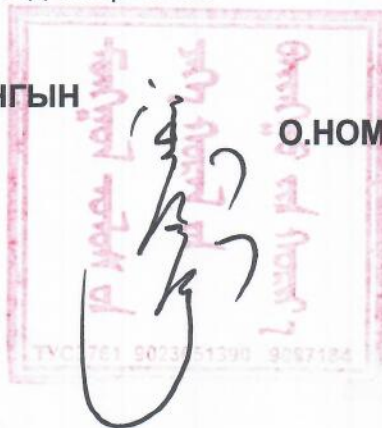
Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүдээ,

Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг хийсэн талаарх Өргөдлийн байнгын хорооны танилцуулгыг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа.

**ӨРГӨДЛИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА**

О.НОМИНЧИМЭГ

**МОНГОЛ УЛСЫН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ
ТУХАЙ, ҮНДЭСНИЙ БАЯЛГИЙН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ
ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ХОЁР ДАХЬ ХЭЛЭЛЦҮҮЛГИЙГ ЯВУУЛСАН
ТАЛААРХ ХУУЛЬ ЗҮЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ ТАНИЛЦУУЛГА**

2026 оны 09 дүгээр
сарын 09-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч нь: Улсын Их Хурлын гишүүн Дав.Цогтбаатар

Төсвийн байнгын хорооны дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2026 оны 08 дугаар сарын 20-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн нэг дэх хэлэлцүүлгийг Монгол Улсын Их Хурлын ээлжит бус чуулганы 2026 оны 09 дүгээр сарын 07-ны өдрийн нэгдсэн хуралдаанаар явуулж, хоёр дахь хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Төсвийн болон бусад Байнгын хороодод шилжүүлсэн.

Хууль зүйн байнгын хороо 2026 оны 09 дүгээр сарын 09-ний өдрийн хуралдаанаараа Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу дээрх хуулийн төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг явуулсан болно.

Байнгын хорооны хуралдаанаар төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн П.Сайнзориг татварын урьдчилсан төлөлтийн зохицуулалт нь дараа төсвийн жилд төвлөрөх орлогыг өмнөх жилд татан төвлөрүүлснээр төсвийн төлөвлөлт, орлогын бодит байдал, төсвийн тогтвортой байдалд сөргөөр нөлөөлөх, цаашлаад ирэх төсвийн жилийн орлогыг бууруулах, төсвийн алдагдлыг нэмэгдүүлэх, Улсын Их Хурлын төсөв батлах бүрэн эрх болон төсвийн жилийн зарчимд эрсдэл үүсгэж байгаа эсэх талаар, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр орон нутаг, нийслэлд ямар бодлого, чиглэл хэрэгжүүлэхээр байгаа, ялангуяа өвлийн улиралд нийтийн тээврийн хүртээмж, иргэдийн аюулгүй байдалтай холбоотой эрсдэлээс шалтгаалан хүүхдүүд гэмт хэрэг, зөрчлийн хохирогч болох эрсдэлийг бууруулах чиглэлээр ямар арга хэмжээ авах талаар, мөн иргэдийн шүүхээр үйлчлүүлэх орчныг сайжруулах зорилгоор шүүхийн барилга байгууламжийн асуудлыг төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд үе шаттайгаар шийдвэрлэх боломжийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Баасанжаргал 2024, 2025 онд ажлаа бүрэн гүйцэтгэж, хүлээлгэн өгсөн боловч санхүүжилтээ аваагүй хувийн хэвшлийн байгууллагуудын өмнө үүссэн төсвийн өр төлбөрийн үлдэгдэл байгаа эсэх, байгаа бол хэмжээ нь хэд болох, эдгээр төлбөрийг төсвийн тодотголд хэрхэн тусгасан, мөн төсвийн зарлагын бууралтаас шалтгаалан хувийн хэвшлийн байгууллагуудын төлбөр тооцоо хойшлох эрсдэл үүсэх эсэх талаар, төрийн албан хаагчдын цалингийн нэмэгдэл нь хувийн хэвшлийн цалин хөлсний бодлогод нөлөөлж,

цалингаа нэмэгдүүлэх шаардлага үүсгэх эсэх, энэ нь инфляцад ямар хэмжээгээр, ямар хугацаанд нөлөөлөхөөр тооцоолж байгаа, мөн цалин хөлсний өсөлт нь төрийн албаны бүтээмжийг бодитоор нэмэгдүүлэх эсэх талаар хийсэн тооцоо, судалгааны талаар, мөн Хууль зүйн байнгын хорооны эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын төсвөөс ямар зардал, ямар хэмжээгээр танаж байгаа, ялангуяа Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын төсөв өндөр дүнгээр буурч буй шалтгааны талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Баярбаатар Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн тэтгэвэрт гарахад олгодог нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмжийн зардлаас 1.6 тэрбум төгрөг хасагдаж буй нь тэтгэмж олголтыг хойшлуулахтай холбоотой эсэх, төрийн албаны баталгааг хангах энэ төрлийн зохицуулалтыг цаашид хэрхэн авч үзэх талаар, мөн хууль бус алт олборлолт идэвхжсэн зарим сумдын алт тушаалтын хэмжээ, нөхцөл байдлын талаарх мэдээллийг Монголбанкнаас гаргаж өгөх боломжийн талаар, түүнчлэн шүүх шинжилгээний байгууллагын барилга байгууламж болон мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын донтолтоос урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх бие даасан төв байгуулахад шаардлагатай санхүүжилтийг ирэх оны төсөвт тусгах боломжийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Алтангэрэл инфляцын өсөлтийн нөхцөлд төгрөгийн тогтвортой байдлыг хангах Монголбанкны чиг үүргийн хэрэгжилт, инфляцыг бууруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ болон хариуцлагын механизмын талаар, мөн прокурорын байгууллагын төсөв, санхүүжилтийн хүрэлцээ, үйл ажиллагаагаа хэвийн явуулахад үүсэж буй хүндрэл бэрхшээлийн талаар, түүнчлэн архидаан согтуурахтай тэмцэх, мансууруулах болон сэтгэцэд нөлөөт бодисын хэрэглээнээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг тусгай сангийн хөрөнгийн зарцуулалт, төлөвлөсөн арга хэмжээ, сангийн үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Дав.Цогтбаатар Авлигатай тэмцэх газрын албан хаагчдын цалин хөлсний өөрчлөлт, төсвийн тодотголын дараах нэмэгдлийн талаар, мөн замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах хүрээнд стандарт бус гэрэлтэй болон овор хэмжээ хэтэрсэн тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнд тавих хяналтын хэрэгжилт, жолооч бэлтгэх тогтолцоо, жолооны үнэмлэх олголтын чанар, мэргэжлийн бөгөөд хариуцлагатай жолооч бэлтгэх чиглэлээр хэрэгжүүлж буй бодлого, арга хэмжээний талаар тус тус асуулт асууж, хариулт авлаа.

Улсын Их Хурлын гишүүн П.Сайнзориг хууль зүйн салбарын байгууллагуудын цалин хөлсний бодлогыг байгууллага хоорондын хүний нөөцийн шилжилт хөдөлгөөн, үйл ажиллагааны тогтвортой байдлыг харгалзан нэгдсэн, тэнцвэртэй зарчмаар хэрэгжүүлэх шаардлагатайг онцолж, ялангуяа шинжилгээ, судалгааны чиглэлийн байгууллагуудын боловсон хүчний бодлого, цалин хөлсний асуудалд анхаарах талаар, мөн архидаан согтуурах болон мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын донтолтоос урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх чиглэлээр тусгай сангийн хөрөнгийг зориулалтын дагуу ашиглаж, бие даасан эмчилгээ, сэргээн засах төв байгуулах асуудлыг эрчимжүүлэх, түүнд шаардлагатай хөрөнгө оруулалтыг ирэх оны төсөвт тусгах боломжийн талаар, цаашид төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд шүүх эрх мэдлийн байгууллагуудын барилга байгууламжийн асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэхэд анхаарч ажиллах нь зүйтэй талаар үг хэлсэн болно.

Байнгын хорооны эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай,

Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг явуулсан талаарх Хууль зүйн байнгын хорооны танилцуулгыг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

**ХУУЛЬ ЗҮЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА**

Л.МӨНХБААТАР

**МОНГОЛ УЛСЫН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ
ТУХАЙ, ҮНДЭСНИЙ БАЯЛГИЙН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ
ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН 2 ДАХЬ ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ ХИЙСЭН ТАЛААРХ
ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ, НИЙГМИЙН БОДЛОГЫН БАЙНГЫН ХОРООНЫ ТАНИЛЦУУЛГА**

2026 оны 09 дүгээр
сарын 09-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

Төсвийн байнгын хорооны дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2026 оны 08 дугаар сарын 20-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн нэг дэх хэлэлцүүлгийг Монгол Улсын Их Хурлын ээлжит бус чуулганы 2026 оны 09 дүгээр сарын 07-ны өдрийн нэгдсэн хуралдаанаар явуулж, хоёр дахь хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Төсвийн болон бусад Байнгын хороодод шилжүүлсэн.

Хүний хөгжил, нийгмийн бодлогын байнгын хороо 2026 оны 09 дүгээр сарын 09-ний өдрийн хуралдаанаараа Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу дээрх хуулийн төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг явуулсан болно.

Байнгын хорооны хуралдаанаар төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн А.Ариунзаяа төсвийн тодотгол батлагдаж чадахгүйд хүрвэл боловсролын салбарын цалинг тавьж чадахгүй нөхцөл байдал бий болох уу, эрүүл мэндийн салбарын албан хаагчдын нийт цалин хөлсний санхүүжилтэд хэдэн төгрөг туссан, үүнээс хэдэн хувийг эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжүүлж байгаа талаар, зарим захиргааны албан хаагчдын цалинг нийтэд нь нэмэгдүүлбэл цалин хэдэн хувиар өсөх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Л.Энхнасан эмийн бүртгэл, чанар, үнийн зохицуулалтыг шинэчилсэн эсэх, сургуулийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор хувийн хэвшлийн барилга түрээслэхэд нийт хэдэн төгрөг зарцуулдаг тухай энэ нь төсөвт хэр дарамт учруулж байгаа, цаашид түрээсийн зохицуулалтыг үргэлжлүүлэх эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн С.Эрдэнэбат олон жил ажилласан боловч суурь тэтгэвэрт хамрагдаагүй иргэдийн тэтгэврийг хэрхэн шийдвэрлэх, ахмадын тэтгэврийн хэмжээнд нийцсэн эмийн хөнгөлөлт болон сумын төвдөө иргэдэд ойр байдлаар эмийн хэрэгцээг хангах зохицуулалт хийх боломж, мөн ажлын ачаалалд үндэслэн цалин тогтоох зохицуулалтын талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Ганмаа анхан болон лавлагаа шатлалын тусламж, үйлчилгээний зохион байгуулалтыг оновчтой болгож, 40 хувьтай байгаа үйлчилгээний давхардлыг 2026 оны эцэс болон 2027 онд хэдэн хувьд хүргэж бууруулах талаар, өрхийн эмнэлгийн хүрэлцээний талаарх судалгаа, зохион байгуулалт, цалин хөлс нэмэгдүүлэх урамшуулалд суурилах, үйлчилгээ авч байгаа иргэний сэтгэл ханамжийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн П.Наранбаяр багш, ажилтны цалин хөлсний нэмэгдлийг үндсэн цалинтай тэнцэх хэмжээгээр олгож байгаа

зохицуулалтыг өөрчлөх, сурах бичгийг хүүхдийн нас, онцлогт тохируулах ажил хэзээ эхлэх, чанарын шаардлага хангахгүй эмийн бүтээгдэхүүнийг зах зээлээс хэзээ татан авах талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Мөнхтуяа багшийн үндсэн цалин нэмэгдэж байгаа эсэх, орон нутгийн нэмэгдэл, 36 сарын тэтгэмжээ хэзээ өгөх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Галбадрах Байнгын хорооны хуралдаанд гишүүдээс гаргасан санал, хэлсэн үгнээс бодлого, шийдвэрт тусган хэрэгжүүлсэн ажил байгаа эсэх, боловсролын салбарын хөрөнгө оруулалтын ямар төсөл, арга хэмжээ шаардлага хангаагүйгээс төсвөөс хасагдсан, даац хэтэрсэн сургуулиудын өргөтгөлийг хэзээ хийх, мөн "Гэрт ойр" хөтөлбөрийн хүрээнд түрээсэлж буй байрууд сургалтын стандартын шаардлага хангадаг эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Хэрлэн төрийн албан хаагчдийн цалинг нэмэхдээ төрийн захиргааны албан хаагчдийн цалинг орхигдуулсаныг хэзээ шийдвэрлэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Чинбүрэн эрүүл мэндийн салбарын цалинг 15 хувиар нэмэгдүүлэхэд нийт хэдэн төгрөгийн санхүүжилт шаардагдах, 2027 онд Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого, санхүүжилт хэрхэн нэмэгдэх, мөн нэг эх үүсвэрээс худалдан авах ажиллагааны процедурыг хэрэгжүүлсэн эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Ганхүлэг цалин хөлсийг нэмэгдүүлэхдээ ямар судалгаа, тооцоонд үндэслэж, салбар бүрийн хэрэгцээ, шаардлага болон нэмэгдлийн хувь хэмжээг хэрхэн тодорхойлсон талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Алтаншагай төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дүгнэлтэд дурдсан хувийн хэвшилд тулгамдаж буй хүндрэлтэй асуудлыг шийдвэрлэх чиглэлээр ямар арга хэмжээ авах, мөн худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулж, гэрээ байгуулсан 32 төслийн төсвийг хассан шалтгааны талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Баатархүү ирэх жилээс цалин, тэтгэврийн нэмэгдлийг ямар эх үүсвэрээс санхүүжүүлэх, сувилагчийн цалин нэмэгдэж байгаа эсэх, мөн их, дээд сургуулиудын санхүүжилтийг 2027 оны төсөвт нэмэгдүүлэхээр төлөвлөсөн эсэх, эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн засвар, үйлчилгээний төсвийг хэзээ шийдэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Хосбаяр 2026 оныг боловсролыг дэмжих жил болгон зарласантай холбоотойгоор бодлогын ямар томоохон өөрчлөлт хийж, ямар үр дүн, ахиц гарсан, мөн хувийн сургуулиуд сургалтын төлбөрийг бүтэн жилээр урьдчилан авч байгаа нь эцэг, эхчүүдэд санхүүгийн дарамт учруулж буй асуудлыг хэрхэн зохицуулах талаар, 2027 оныг эрүүл мэндийг дэмжих жил болгохтой холбогдуулан ямар төлөвлөгөө байгаа талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Саранчулуун 2026 оны баталсан цалингийн төсөв нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор хөгжлийн бэрхшээлтэй хэдэн иргэн шинээр ажлын байртай болсон, тэднийг ямар журмаар ажилд авч байгаа, амьжиргааны баталгаажих түвшинг хэзээ шинэчлэх, нийгмийн халамжийн үйлчилгээний тарифыг хэрхэн тооцож байгаа, мөн эдгээр иргэдэд олгож байгаа бизнесийн зээлийг банкаар дамжуулж олгох боломжтой эсэх, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төв, Хүүхдийн сэргээн засах төв зэрэг байгууллагын удирдлагын сонгон шалгаруулалт хэзээ, хэрхэн явагдах талаар, мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төв нь ямар хүмүүсийг бэлддэг талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Баясгалан нийгмийн халамж, асаргааны тэтгэмжийн хэмжээг амьжиргааны түвшинтэй уялдуулан нэмэгдүүлэх, шаардлагатай эх үүсвэрийг төсвийн ерөнхийлөн захирагчдын томилолт, зочид төлөөлөгч хүлээн авах зэрэг зардлыг бууруулах замаар санхүүжүүлэх боломжтой эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Батнайрамдал Шинжлэх ухаан, технологийн сангийн бүтцэд Үндэсний шинжлэх ухааны санг шинээр нэмсэн нь ямар ач холбогдолтой, Боловсролын зээлийн сангийн төсөв буурсан шалтгаан, мөн 2026 оны зээлийн эргэн төлөлтийн явц, гүйцэтгэлийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Бум-Очир хувийн сургуульд тоног төхөөрөмж, лабораторийн төсөв тусгаж буй үндэслэл, мөн улсын сургуулийн хүрэлцээ дутмаг нөхцөлд хувийн сургуулиудын нөөц, хүчин чадлыг ашиглах чиглэлээр ямар зохион байгуулалт, хамтын

ажиллагаатай ажиллах талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Нарантуяа-Нара “Цалинтай ээж” хөтөлбөрийн төсвийг нэмэгдүүлэх боломжтой эсэх, төсөвлөсөн зардал нь хамрагдах хүн амын тоотой хэр уялдаж байгаа, үүнээс Баян-Өлгий аймагт хэдий хэмжээний төсөв хуваарилсан, мөн хүүхэд хамгааллын чиглэлээр яамнаас ямар бодлого, арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн талаар асуулт асууж, хариулт авлаа.

Улсын Их Хурлын гишүүн С.Эрдэнэбат төсөвт хөрөнгө тусгадаг боловч хэрэгжилт хангалтгүй, мөн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн арга хэмжээний төсөв хүрэлцдэггүй, Боловсролын зээлийн сангаар энгийн иргэдийн хүүхдүүд сурч чадахгүй байгаа, гадаадад суралцагчдыг эх орондоо эргэн ирж ажиллуулахад анхаарах, мөн багш нарыг чадавхжуулах бодлогыг сайжруулах шаардлагатай талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Чинбүрэн эмч, сувилагчдын цалинг нэмэгдүүлэх чиглэлээр өмнө хийгдсэн судалгаа, тооцоог цалингийн бодлогод тусгах, аймгийн төсвийн захирагчийн харьяалалд байгаа эрүүл мэндийн ажилтнуудыг нэмэгдлээс орхигдуулахгүй байх, мөн эмийн нэг эх үүсвэрээс худалдан авах ажиллагааг зөв зохион байгуулах шаардлагатай талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Галбадрах боловсролын салбарын шинэчлэлийг тооцоо, үндэслэлтэй хэрэгжүүлэх шаардлагатай бөгөөд төрөлжсөн ахлах сургууль, цахим шилжилт, Кембрижийн хөтөлбөртэй сургууль байгуулах, элсэлтийн ерөнхий шалгалтын үр дүн зэрэг бодлого, арга хэмжээний хэрэгжилт хангалтгүй байгаа талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Саранчулуун хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн хөгжил, асаргаа, сургалт, дэмжлэгийн асуудлаар гурван яамны хамтарсан ажлын хэсэг байгуулах, мөн эрүүл мэндийн байгууллагад тасралтгүй ажилласан эмнэлгийн мэргэжилтэнд 5 жил тутам олгодог тэтгэмжийг Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төвийн холбогдох ажилтнуудад олгодоггүй асуудлыг анхаарч шийдвэрлэх шаардлагатай талаар тус тус үг хэлсэн болно.

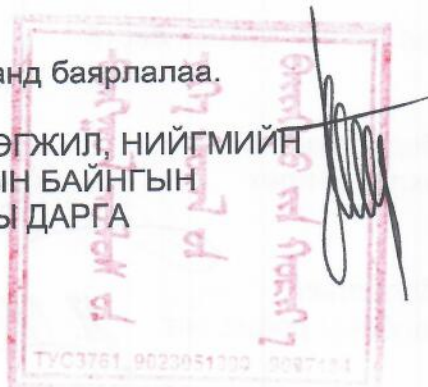
Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг хийсэн талаарх Хүний хөгжил, нийгмийн бодлогын байнгын хорооны танилцуулгыг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ, НИЙГМИЙН
БОДЛОГЫН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА

П.ГАНЗОРИГ

**МОНГОЛ УЛСЫН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ,
ҮНДЭСНИЙ БАЯЛГИЙН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ, НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН
2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ТӨСЛҮҮДИЙН ХОЁР ДАХЬ ХЭЛЭЛЦҮҮЛГИЙГ ХИЙСЭН ТАЛААРХ ТӨРИЙН
БАЙГУУЛАЛТЫН БАЙНГЫН ХОРООНЫ ТАНИЛЦУУЛГА**

2026 оны 09 дүгээр
сарын 10-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Засгийн газраас 2026 оны 08 дугаар сарын 20-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслүүдийн нэг дэх хэлэлцүүлгийг Улсын Их Хурлын чуулганы 2026 оны 09 дүгээр сарын 07-ны өдрийн нэгдсэн хуралдаанаараа хийн, хоёр дахь хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Төсвийн болон бусад Байнгын хороонд шилжүүлсэн.

Төрийн байгуулалтын байнгын хороо эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд 2026 оны 09 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуралдаанаараа хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлд заасны дагуу явууллаа.

Хуулийн төслүүдийг Байнгын хорооны хуралдаанаар хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн А.Ариунзаяа төрийн албаны түр орлон гүйцэтгэгчийн тоо хавтгайрч байгаа байдалд Төрийн албаны зөвлөл зөвлөмж хүргүүлж байгаа эсэх, түр орлон гүйцэтгэгчийн тоо, төрийн албан хаагчийн цалин хөлсний нэгдсэн бодлого, томилгоо зэрэг Төрийн албаны тухай хуулийн хэрэгжилтийн талаар, түүнчлэн цалин нэмэгдээгүй төрийн албан хаагчдын цалинг ажлын ачааллыг харгалзан тодорхой хувиар нэмж болох боломж байгаа эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Алтангэрэл төрийн албаны зарим хэсгийн цалинг нэмэгдүүлж байгаа нь төрийн албан хаагчийн хөдөлмөрийг үнэлэх шударга ёсны тогтолцоог алдагдуулж байгаа, ялангуяа төрийн албаны анхан шатны нэгжид ажиллаж байгаа албан хаагч маш бага цалингаар олон төрлийн үйл ажиллагааг гүйцэтгэж байгаа талаар, цаашид Сангийн яам, Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам болон Төрийн албаны зөвлөл хамтран төрийн албан хаагчийн зэрэг дэв, цалингийн сүлжээний шинэчлэлийг цогц байдлаар шийдвэрлэх төсөл боловсруулж ирүүлэх эсэх талаар, Сонгуулийн ерөнхий хорооны зүгээс санал тоолох машины санхүүжилтийн асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэх, сонгуулийг хариуцлагатайгаар зохион байгуулахад бэлэн эсэх, Төрийн албаны зөвлөлөөс түр орлон гүйцэтгэгчээр томилогдсон төрийн өндөр албан тушаалтны тооны талаар болон Ерөнхий аудиторовын орлогч даргын албан тушаалд томилогдсон этгээд хуульд заасан шаардлага хангасан эсэх, "Туулын хурдны зам"-ын асуудал хэрхэн шийдвэрлэгдсэн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Э.Болормаа төсвийн нэмэгдүүлсэн зарлагадаа нийцүүлэн зээлийн дээд хэмжээг нэмэгдүүлж байгаа эсэх, гадаад зээлийн дээд хэмжээг 2 их наяд төгрөгөөр нэмэгдүүлж байгаатай холбогдуулан нэмэгдүүлсэн хэмжээгээр шаардлагагүй төсөл хэрэгжүүлэх, зээл авах эрсдэлийг хаах зохицуулалт тусгасан эсэх, уг асуудлаар Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл дүгнэлт гаргасан эсэх, зээлийн

зарцуулалт хэсэгт “Сэлбэ 20 минутын хот”, “Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станц”, “Газрын тос боловсруулах үйлдвэр байгуулах” зэрэг төслүүд дурдагдаагүй байх тул эдгээр төслүүд багтах эсэх, нийслэлд тусгагдсан нэг их наяд төгрөгт бонд гаргахаар төлөвлөж байгаа эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Хэрлэн төрийн албан хаагчийн цалингийн бүтцийн харьцааг оновчтой болгох, төрийн албаны анхан шатанд ажиллаж байгаа албан хаагчийн цалинг нэмэгдүүлэх болон цалинг ажлын үр дүн, бүтээмжтэй нь уялдуулах талаарх авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээ, түүнчлэн Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн өөрчлөлттэй холбоотой асуудлаар олон улсын, мэргэжлийн судалгаа, дүгнэлт байгаа эсэх, хуулийн төслийн дагуу “Эрдэнэс таван толгой” ХК-ийн хувьцааг хоёрдогч зах зээл дээр шууд борлуулахад хувьцааны үнэ ханш өсөх баталгаа байгаа эсэх, иргэд хувьцаагаа худалдах, худалдан авах эрх нээлттэй болох эсэх, үүнтэй холбоотойгоор цөөн этгээдэд орлого төвлөрөх эрсдэлийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Батбаатар орон нутгийн төсөв өөрчлөгдсөн үндэслэл, үүнтэй холбоотойгоор зарцуулах эрхийг аймаг, нийслэл тус бүрээр тусгасан жагсаалт байгаа эсэх, Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын төвлөрүүлэх хөрөнгийн хэмжээ өссөнтэй холбоотойгоор тус байгууллагын чиг үүрэг өөрчлөгдсөн эсэх, Улсын Их Хурлын төсвийг бууруулсан үндэслэлийн талаар тус тус асуулт асууж, хариулт авлаа.

Улсын Их Хурлын гишүүн Э.Болормаа үнийн өсөлтийн шалтгааныг оновчтой тодорхойлох, иргэдийн орлогыг тэнцвэржүүлэх талаар, гадаад зээлийн дээд хэмжээг нэмэгдүүлсэнтэй холбоотойгоор шинээр өр үүсгэх эрсдэлийг хаах механизм тодорхойгүй байгаа талаар, мөн гадаадын зээлийн зарцуулалтыг тодорхой болгосны үндсэн дээр Улсын Их Хурал эрх олгох асуудлыг шийдвэрлэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн О.Алтангэрэл төрийн албан хаагчдын цалингийн нэгдсэн бодлогын шинэчлэлийг шуурхай хийх, хуульд заасан шаардлага хангаагүй удирдах албан тушаалд томилогдсон албан тушаалтнуудын асуудлыг мөн шуурхай шийдвэрлэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Батбаатар улсын төсөв орон нутаг дахь зарим цөөн компанийн төсөвт төвлөрүүлэх орлого буурснаас хамаарч байгаад анхаарч, цаашид тогтолцооны хэмжээнд анхаарах шаардлагатай талаар тус тус үг хэллээ.

Төрийн байгуулалтын байнгын хороо эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг явуулсан талаарх танилцуулгыг Та бүхэнд хүргүүлж байна.

**ТӨРИЙН БАЙГУУЛАЛТЫН
БАЙНГЫН ХОРООНЫ ДАРГА**

Б.ЖАВХЛАН

**МОНГОЛ УЛСЫН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ
ТУХАЙ, ҮНДЭСНИЙ БАЯЛГИЙН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ
ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛҮҮДИЙН ХОЁР ДАХЬ ХЭЛЭЛЦҮҮЛГИЙГ ЭДИЙН
ЗАСГИЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ ХУРАЛДААНААР ХЭЛЭЛЦСЭН ТАЛААРХ
ТАНИЛЦУУЛГА**

2026 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Засгийн газраас 2026 оны 08 дугаар сарын 20-ны өдөр Монгол Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслүүдийн нэг дэх хэлэлцүүлгийг Монгол Улсын Их Хурлын 2026 оны 09 дүгээр сарын 07-ны өдрийн чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцэж, хоёр дахь хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Төсвийн болон бусад Байнгын хороодод шилжүүлсэн.

Эдийн засгийн байнгын хороо эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд 2026 оны 09 дүгээр сарын 14-ний өдрийн хуралдаанаар дээрх хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн 70.1, 70.2 дахь хэсэгт заасныг баримтлан хэлэлцлээ.

Хуулийн төслүүдийг Байнгын хорооны хуралдаанаар хэлэлцэх явцад Улсын Их Хурлын гишүүн Л.Соронзонболд 2026 оны 07 дугаар сарын байдлаар нэгдсэн төсвийн алдагдал 2.7 их наяд төгрөгт хүрсэн байна, цаашид жилийн эцэс хүртэл төсвийн орлогын төлөвлөгөөг бүрэн биелүүлж, төсвийн алдагдлыг нэмэгдүүлэхгүй байх ямар тооцоо, төлөвлөгөөтэй ажиллаж байгаа талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Уянга 2026 онд хэдэн м.куб багтаамжтай нефтийн агуулах барьсан, мөн аж ахуйн нэгжүүдэд олгосон хөнгөлөлттэй зээлийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн С.Эрдэнэбат Хөдөлмөрийн салбарын төсөв уг хуулийн төсөлд буурсан эсэх, Их дээд сургуулийн сургалтын төлбөр нэмэгдсэн нь өрхийн орлогод хэрхэн нөлөөлж байгаа, цалин тэтгэврийн нэмэгдэл инфляцад хэрхэн нөлөөлөх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Энхцэцэг Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улсаас эрчим хүч импортлоход шаардагдах татаасны тооцоо, тус эрчим хүчийг хэдэн цагуудад авахаар төлөвлөсөн, тодотголд туссан дүнгээр бусад хуримтлуурын төсөл хэрэгжүүлэх боломжтой байсан эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Мөнхсоёл 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд хөрөнгө оруулалт буурсан, урсгал зардал өссөн шалтгаан, цалин тэтгэвэр нэмэгдүүлэхэд шаардагдах эх үүсвэр, тогтвортой орлогын талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн М.Мандхай 2026 оны Төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл нь Монгол Улсыг 2026-2030 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлтэй хэрхэн нийцсэн, жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих тоног төхөөрөмж болон бусад төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсөвт туссан тоног төхөөрөмжийн талаар, Мал эмнэлгийн тоног төхөөрөмж худалдан авах хөрөнгө оруулалт хасагдсан шалтгааны талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Баатархүү Төсвийн тодотгол гадаадын зээл, тусламж нэмэгдүүлэхээр төлөвлөсөн шалтгаан, цалин, тэтгэврийн нэмэгдлийг олгох орлогын эх үүсвэр, урсгал зардал нэмэгдүүлсэн шалтгааны талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Да.Цогтбаатар Аппликейшны зээлийн талаар авах арга хэмжээ,

Монголбанкны хар жагсаалтад буюу чанаргүй зээлийн мэдээлэлд орсон иргэд, аж ахуйн нэгжийн ангиллыг хэрхэн зохицуулах, Оюутолгой төслийн ногдол ашгийг иргэдэд хэрхэн хүргэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн С.Цэнгүүн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд Хархорин хотын төслийн нэгжийн төсвийг нэмэгдүүлсэн шалтгаан, Төсөл хэрэгжүүлэх нэгж байгуулж, төсвийг нэмэгдүүлж байгаа шалтгаан, эдгээрийн нэмэгдсэн төсвийг зарчмын зөрүүтэй санал гаргаж хасаж болох эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Пунсалмаа төсвийн тодотголоор хувийн хэвшлийг хэрхэн дэмжихээр төлөвлөсөн, тэдгээрт олгох бага хүүтэй зээл, мөнгөний бодлогын талаар асуулт асууж, хариулт авсан болно.

Эдийн засгийн байнгын хороо эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг явуулсан талаарх танилцуулгыг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн 70.3 дахь хэсэгт заасны дагуу Төсвийн байнгын хороонд хүргүүлж байна.

**ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА**

Б.ЗАЯАБАЛ

**МОНГОЛ УЛСЫН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ
ТУХАЙ, ҮНДЭСНИЙ БАЯЛГИЙН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН
2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ, ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ХОЁР ДАХЬ
ХЭЛЭЛЦҮҮЛГИЙГ ХИЙСЭН ТАЛААРХ ТӨСВИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ТАНИЛЦУУЛГА**

2026 оны 09 дүгээр
сарын 14-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч нь: Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Наранбаатар

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2026 оны 08 дугаар сарын 20-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн нэг дэх хэлэлцүүлгийг Улсын Их Хурлын чуулганы 2026 оны 09 дүгээр сарын 07-ны өдрийн нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцэж, хоёр дахь хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Төсвийн болон бусад Байнгын хороодод шилжүүлсэн.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлд заасны дагуу Байнгын хороод эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд 2026 оны 09 дүгээр сарын 08, 09, 10, 14-ний өдрүүдийн хуралдаанаараа хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг хийж, танилцуулгаа боловсруулан Төсвийн байнгын хороонд ирүүлснийг Та бүхэнд танилцуулж байна.

1.Аюулгүй байдал, гадаад бодлогын байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг явуулах үед Улсын Их Хурлын гишүүд Улсын Их Хурлаар төсвийн тодотголыг хэлэлцэх дэг, төсвийн төслийн хүрээнд хэлэлцэгдэж буй гадаад зээлийн ашиглалт, мөн нэгдсэн төсвийн алдагдал, төсвийн зардлыг бууруулсан тооцоолол, үндэслэл болон жижиг, дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдээс улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлогын талаар, мөн онцгой байдлын салбарын техник, тоног төхөөрөмжийн хангамж, монгол хүний эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах эрхийг хангахтай холбоотой зардлуудыг төсвийн төсөлд тусгасан эсэх талаар асуулт асууж, хариулт авсан.

Тус Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүд Засгийн газар Улсын Их Хурлаас баталсан төсвийг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй талаар дурдаж, төсвийн зардлын тэлэлт нь инфляцийн түвшинд нөлөөлж, улмаар иргэдийн бодит орлого, амьжиргааны түвшинд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй байгааг анхаарах, төсвийн төслийг хэлэлцэхдээ хууль дээдлэх зарчмыг баримтлах, мөн төрийн аудитын байгууллагын болон Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дүгнэлтийг төслийн хэлэлцүүлгийн явцад анхаарах, төсвийн хуулийг хэлэлцэхдээ хариуцлагатай хандаж, төсвийн сахилга батыг сайжруулах, иргэдийн орлого, амьжиргааг хамгаалах, мөн тухайн жилийн төсвийн болон төсвийн тодотголын төслийг Улсын Их Хурлаар хэлэлцэх хэлэлцүүлгийн үе шатанд зарчмын өөрчлөлт оруулах нь зүйтэй гэсэн саналуудыг хэлсэн байна.

2.Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг явуулах үед Улсын Их Хурлын гишүүд стратегийн зарим бүтээгдэхүүний нөөц бүрдүүлэх зорилгоор 2026 оны төсвийн тодотголд нэмж тусгасан 150.0 тэрбум төгрөгөөр хэдий хугацааны нөөц бүрдүүлэх боломжтой эсэх, энэ нь инфляцад хэрхэн нөлөөлөх талаар, мөн Улсын Их Хурлаас баталсан Малчны тухай хуулийг хэрэгжүүлэх, хуульд тусгагдсан малчны нийгмийн даатгалын шимтгэлийг төр хариуцахтай холбоотой зардал болон улсын тусгай хамгаалалтад авсан газар нутгийн хамгаалалтын менежментийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай зардлыг тусгасан эсэх, мөн 2026 оны төсвийн тодотголд байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн салбарын төсвөөс хасагдсан төсөл, арга хэмжээнүүдийн санхүүжилтийг 2027 оны төсвийн төсөлд нэмж тусгасан эсэх, мал, амьтны эрүүл мэндийг сайжруулахтай холбоотой вакцин болон улаанбуудайн улсын нөөцийг бүрдүүлэхэд шаардагдах агуулахын зардлыг хэрхэн тооцож, төлөвлөсөн талаар Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэр, Сангийн сайд нараас болон холбогдох албан тушаалтнуудаас хариулт, тайлбар авсан байна.

Тус Байнгын хорооны гишүүд Монгол Улсын 2026 оны төсвийг тодотгохдоо төсвийн нийт зардлыг бууруулах, төрийн албан хаагчдын тоог цөөлж чанартай цомхон төрийн албыг бүрдүүлэхэд анхаарах, малын халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг төрийн бодлогын түвшинд анхаарч мал эмнэлгийн байгууллагуудыг чадавхжуулах, мөн хүнсний бүтээгдэхүүний нөөц бүрдүүлэлтийг хувийн хэвшилтэй хамтарч зохион байгуулах нь зүйтэй гэсэн саналуудыг хэлсэн байна.

3.Хүний хөгжил, нийгмийн бодлогын байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг явуулах үед Улсын Их Хурлын гишүүд төсвийн тодотголд эрүүл мэндийн салбарын төсвийг өөрчилснөөр анхан болон лавлагаа шатлалын тусламж, үйлчилгээний зохион байгуулалтыг хэрхэн оновчтой болгох, 40 хувьтай байгаа үйлчилгээний давхардлыг 2026 оны эцэс болон 2027 онд хэдэн хувьд хүргэх, иргэдэд үзүүлсэн тусламж үйлчилгээний чанар болон эрүүл мэндийн бодит үр дүнд суурилсан санхүүжилтийн тогтолцоонд хэрхэн шилжих талаар, мөн 2027 оныг “Эрүүл мэндийг дэмжих жил” болгож байгаатай холбоотойгоор төлөвлөж буй зорилт, үр дүнгийн талаар, 2026 оны 11 дүгээр сарын 01-нээс эмч, эмнэлгийн ажилчдын цалинг 15 хувиар нэмэгдүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийн дүн, мөн төсвийн тодотголд багш нарын орон нутгийн урамшуулал, төрийн албан хаагчдад олгодог нэг удаагийн тэтгэмжийн зардлыг тусгасан эсэх, “Цалинтай ээж” хөтөлбөрийн зардлыг нэмэгдүүлэх боломжтой эсэх, хүүхэд хамгааллын зардлыг хэрхэн тооцсон талаар асуулт асууж, хариулт тодруулга авсан байна.

Тус Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүд боловсролын салбарын багш, ажиллагсдын цалин хөлс, сурах бичгийн хангалтыг сайжруулах болон эмийн зах зээлд чанаргүй эмийг борлуулахгүй байхад анхаарч эмийн хангамж, нийлүүлэлтийг эрэмбэлэх шаардлагатай талаар, мөн төсвийн тодотголд төрийн албан хаагчдын цалин хөлсийг ялгавартайгаар нэмэгдүүлж байгааг шүүмжлэн, цалин хөлсний нэгдсэн бодлоготой байх, сургууль түрээслэх хөтөлбөр нь цаашид улсын төсөвт дарамт үзүүлэх эрсдэлтэй талаар анхааруулсан Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дүгнэлтийг анхаарах нь зүйтэй гэсэн саналуудыг хэлсэн байна.

4.Өргөдлийн байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг явуулах үед Улсын Их Хурлын гишүүдээс 2026 оны төсвийн урьдчилсан гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс санхүүждэг эмнэлгүүдэд үүссэн өр, авлага болон Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн төсвийг бууруулсан нөхцөлд ямар

тусламж үйлчилгээний зардал хасагдах, мөн “Гэрт ойрхон сургууль-хамгийн сайн сургууль” хөтөлбөрт тусгагдсан хөрөнгийн хуваарилалт, зарцуулалтын талаар, Монгол Улсын 2026 оны улсын төсвийг тодотгох зайлшгүй шаардлага болон хүлээгдэж буй үр дүн, төрийн өмчит компаниудын цэвэр ашгийг улсын төсөвт төвлөрүүлэхээр тооцсон нь тухайн компаниудын менежмент, өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэх, хөрөнгө оруулалтыг зохистой түвшинд хадгалахад сөрөг нөлөөтэй эсэх, мөн дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэлд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд урсгал зардлын өсөлтийг тухайн жилийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүний 30 хувиас ихгүй байх хязгаарлалт тогтоосон заалтыг хассан талаар Сангийн яам болон холбогдох яамдаас асуулт асууж, тодруулга авсан байна.

Тус Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүд төрийн албан хаагчдын цалинг нэмэгдүүлэхдээ мэргэжлийн ур чадвар, ажлын ачаалал, хөдөлмөрийн нөхцөл, эрсдэл, хариуцлагад тулгуурласан тогтолцоонд шилжүүлэх шаардлагатай бөгөөд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг хөдөлмөр эрхлэлтэд бэлтгэх ажил үр дүнгүй байгааг онцолж, тэдэнд бэлэн мөнгөний дэмжлэгээс илүүтэйгээр сэргээн засах үйлчилгээ үзүүлэх, ур чадвар, боловсролд нь санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх, мөн боловсролын салбарын төсөв, хөрөнгө оруулалтын зардлыг бууруулахгүй байх, нийгэмд асуудал үүсгэж буй тэгш бус байдлыг багасгахад улсын төсвийн бодлого чиглэх ёстойг анхаарах нь зүйтэй гэсэн саналуудыг хэлсэн байна.

5.Төрийн байгуулалтын байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг явуулах үед Улсын Их Хурлын гишүүдээс төрийн албан хаагчийн албан тушаалын ангилал, зэрэг дэв, цалингийн сүлжээний шинэчлэлийг цогц байдлаар шийдвэрлэж төрийн албаны чиг үүрэг, ачаалал, бүтээмж, үр дүнд суурилсан цалингийн тогтолцоог бүрдүүлэх боломжийн талаар, мөн гадаад зээлийг нэмэгдүүлж, төсөл, арга хэмжээнүүдийг санхүүжүүлэхээр байгаад Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл дүгнэлт гаргасан эсэх, төсвийн тодотголтой хамт өргөн мэдүүлсэн Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар мэргэжлийн байгууллагаас гаргасан судалгаа, дүгнэлтийн талаар, “Эрдэнэс Тавантолгой” ХК-ийн хувьцааг хоёрдогч зах зээлд шууд борлуулах бэлтгэл ажлын явц болон тухайн Байнгын хорооны эрхлэх асуудалд хамаарах зарим байгууллагуудын зардлын өсөлт, бууралтын талаар тухайлбал, Улсын Их Хурлын төсвийг бууруулсан үндэслэлийн талаар тодруулж, хариулт авсан байна.

Тус Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүд үнийн өсөлтийн шалтгааныг зөв тодорхойлж, иргэдийн орлого, худалдан авах чадварыг нэмэгдүүлэхэд анхаарах, мөн гадаад зээлийн ашиглалт тодорхой бус байгаагаас гадна зээлийн хэмжээ нэмэгдэж, өрийн тусгай шаардлага хангагдахгүй байх эрсдэлтэйг анхааруулж, цаашид төрийн албан хаагчдын цалинг нэгдсэн бодлоготойгоор шинэчлэх нь зүйтэй гэсэн саналуудыг хэлсэн байна.

6.Хууль зүйн байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийн явуулах үед Засгийн газраас өргөн мэдүүлсэн төсвийн тодотголд хууль зүйн болон шинжлэх ухааны салбарт ажилладаг төрийн үйлчилгээний албан хаагчдын цалинг нэмж тусгасан эсэх, цалин хөлсний өсөлт нь төрийн албаны бүтээмжийг бодитоор нэмэгдүүлж байгаа эсэхэд тооцоо, судалгаа хийсэн эсэх, инфляцийг бууруулах, төгрөгийн тогтвортой байдлыг хангахтай холбоотой Монголбанкны чиг үүрэг, хэрэгжүүлж буй арга хэмжээний талаар тодруулж, зарим төсөвт байгууллагуудын төсвийн гүйцэтгэл, үр дүнгийн талаар асуулт асууж, хариулт авсан байна.

Мөн тус Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүд Улсын Их Хурлаар тухайн жилийн төсвийн төсөл, төсвийн тодотголыг хэлэлцэхэд Улсын Их Хурлын гишүүдийн асуулт, тодруулгад хариулт өгөх үүрэг бүхий төсвийн ерөнхийлөн захирагчид болон холбогдох байгууллагын удирдлагууд хуралдаанд оролцохгүй байгааг анхааруулж, цаашид төсвийн сахилга бат, хариуцлагыг сайжруулах нь зүйтэй талаар, мөн хууль зүйн салбарын байгууллагуудын цалин хөлсний бодлогыг байгууллага хоорондын хүний нөөцийн шилжилт хөдөлгөөн, үйл ажиллагааны тогтвортой байдлыг харгалзан нэгдсэн, тэнцвэртэй зарчмаар хэрэгжүүлэх, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд шүүх эрх мэдлийн байгууллагуудын барилга байгууламжийн асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэх, мөн төсвийн орлого бүрдүүлэлтийг татварын урьдчилсан төлөлтөөр зохицуулж байгаа нь дараа оны төсөвт сөргөөр нөлөөлж байгааг анхаарах нь зүйтэй гэсэн саналуудыг хэлсэн байна.

7.Эдийн засгийн байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төслүүдийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг явуулах үед Улсын Их Хурлын гишүүд нэгдсэн төсвийн алдагдал 2.7 их наяд төгрөгт хүрч байгаад анхаарч, 2026 оны эцэс хүртэлх хугацаанд төсвийн орлогын төлөвлөгөөг бүрэн биелүүлж, төсвийн алдагдлыг нэмэгдүүлэхгүй байхтай холбоотой тооцоо судалгаа хийгдсэн эсэх, мөн төрийн албан хаагчдын цалин, ахмадуудын тэтгэврийн нэмэгдэл нь инфляцад хэрхэн нөлөөлөх, Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улсаас эрчим хүч импортлоход шаардагдах татаасын тооцоо, 2026 оны төсвийн тодотголд хөрөнгө оруулалт буурсан, урсгал зардал өссөн шалтгаан болон цалин тэтгэвэр нэмэгдүүлэхэд шаардагдах эх үүсвэр, тогтвортой орлогын талаар болон Монголбанкны хар жагсаалтад буюу чанаргүй зээлийн мэдээллийн санд бүртгэгдсэн иргэд, аж ахуйн нэгжийн ангиллыг хэрхэн зохицуулах, Оюутолгой төслийн ногдол ашгийг иргэдэд хэрхэн олгох, төсвийн тодотголоор хувийн хэвшлийг дэмжих төлөвлөгөө, тэдгээрт олгох бага хүүтэй зээл, мөнгөний бодлогын талаар асуулт асууж, хариулт авсан болно.

Төсвийн байнгын хороо эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд 2026 оны 09 дүгээр сарын 14-ний өдрийн хуралдаанаараа хуулийн төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлд заасныг баримтлан явуулж, дараах танилцуулгыг гарган Та бүхэнд танилцуулж байна.

Хуулийн төслүүдийг Байнгын хорооны хуралдаанаар хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Лувсанжамц Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тодотголд тусгагдсан 1.4 их наяд төгрөгийн өөрчлөлтийн дүнгээр төсвийн ерөнхийлөн захирагчдын хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хүрэх үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлт өөрчлөгдөөгүй байгаа нь үр дүнд суурилж төлөвлөхгүй байгааг анхаарч, төсвийн өөрчлөлтөөр үр дүнг тооцсон эсэх, мөн эмч, багш нар болон төрийн үйлчилгээний ажиллагсдын цалинг нэмэгдүүлсэнээр өрхийн бодит орлого хэрхэн өсөх, баялгийн сангуудын хуримтлал болон инфляцын түвшинд гол нөлөө үзүүлэх нийлүүлэлт, хүнсний гол нэрийн барааны үнийн өсөлтийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Ганбаатар төсвийн төсөлд тусгагдсан хувийн болон улсын сургуулиудад мөрдөгдөж байгаа хувьсах зардал зөрүүтэй эсэх, "Гэрт ойрхон сургууль-хамгийн сайн сургууль" хөтөлбөрт тусгагдсан зардал нь ирэх онуудын улсын төсөвт нэмэлт ачаалал үүсгэх эсэх, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Жаргалсайхан шонхор шувууг барих зөвшөөрлийн орлогоос орон нутгийн төсөвт төвлөрдөг орлогын дүнгийн талаар, мөн төсвийн тодотголоор төсвийн нийт зардлын хэмжээг нэмэгдүүлж байгаа нь ирэх жилүүдийн инфляцад нөлөөлөх эсэх талаар асуулт асууж, хариулт авсан болно.

Тус Байнгын хорооны хуралдаанд Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Ганхуяг өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд хэрэгжүүлэх хөтөлбөрийн задаргаа, санхүүжилтийг бодитойгоор тодорхойлох нь төсвийн ерөнхийлөн захирагчдын бүрэн эрхэд хамаарах тул хөтөлбөрүүдийн задаргааг хэлэлцэх боломжгүй, мөн экспортод гаргаж байгаа нүүрсний хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 3-4 дахин буурч байгаа энэ үед төсвийн орлого бүрдүүлэлтэд анхаарах нь зүйтэй гэсэн саналыг хэлсэн болно.

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Үндэсний баялгийн сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийг хийсэн талаарх Төсвийн байнгын хорооны танилцуулгыг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг хүсье.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

**ТӨСВИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА**

Н.НАРАНБААТАР